

Verkkosivujen toiminnallisuus (JavaScript)

CS-C1180 Verkojulkaisemisen perusteet (5 op)

Pauli Laine (perustuu Aleksii O'Connorin kalvoihin)

”Luennon jälkeen osaan toteuttaa verkkosivuille toiminnallisuutta JavaScript:llä.”

Luennon sisältö

JavaScript

Syntaksi, käyttö, liittyminen HTML:n

JSON-tiedonsiirtoformaatti

DOM API

FETCH

Verkkosivujen optimointi

Tuntitehtävät

Yhteenveto

Myöhemmillä luennoilla käsitellään lisäksi

- Javascript ja oliot
- Canvas ja pelinkehitysympäristöt
- Github-versionhallinta
- Local storage

Ohjelmoinnista yleensä

Asioita pitää kokeilla ja testata, ohjelmointia ei opi lukemalla

Pulmien ratkaisukyvyyn oppiminen olennaista:

- mikä on ongelma
- ongelman ositus
- ratkaisu ja testaaminen osa-alue kerrallaan
- virheiden etsintä (debuggaus)
  - apuilmoitukset (alert ja console.log)
- sinnikkyys

Perustietorakenteiden hallinta

- muuttujat, listat, oliot, oliolistat

Ohjelmoinnista yleensä

Tietokoneohjelma tekee asioita kolmella eri 'moodilla'

- käyttäjän syötteestä - 'Eventit'
- ohjelman funktio kutsuu toista funktiota
- ajastetusti

Turvallisuussyistä (koska web), Javascriptillä EI voi tallentaa tietokoneen tiedostojärjestelmään.

- webstorage
- palvelinpään tallennus
  - tietokanta
  - jquery, xmlHttpRequest
  - Firebase

JavaScript

Tulkattava *skriptikieli*

Pääasiallinen käyttö
selaimesa

Verkkosivun *toiminnallisuus*

API:en kautta pääsy
selaimen/laitteeseen

Prototyyppipohjainen,
dynaamisesti tyypitetty, ...

Rajoitukset

ESIM:

- ei voi tallentaa paikallisesti
- nykyisessä istunnossa olleet tiedot katoavat
- rajoituksia voi olla myös ulkopuolelta ladattaessa (Cross Origin Resource Sharing)
https://en.wikipedia.org/wiki/Cross-origin_resource_sharing
- huomaa, että HTML <form>-lla on yleensä oletustoiminto, jolloin se yrittää lähettää kaavakkeen palvelimen PHP:lle
- > ei toimi niinkuin luulisi javascriptin kanssa

Kummallisuuksia

-vältä listojen läpikäyntiä “for item in list”-tyyppisen konstruktion avulla

-Sulkeumien aiheuttama ‘palauttaa vain viimeisen arvon’ erikoisuus:

<https://dzone.com/articles/why-does-javascript-loop-only-use-last-value>

Korjautuu parhaiten “LET” muuttujamäärittelyllä

Historia

1995-1996

Kehittäjä *Brendan Eich*. Ensiesiintyminen Netscape Navigator 2.0:ssa.

1996-1998

Standardoitavaksi Ecma International:iin. Standardoitu nimellä *ECMAScript*.

1998-2004

HTML-sivujen manipuloiminen DOM Level 1, 2 ja 3 API:ien avulla.

2001-2002

JSON-tiedonsiirtoformaatti. Kehittäjä *Douglas Crockford*.

2005

Asynkroninen kommunikointi palvelimen kanssa, AJAX.
Termin kehittäjä *Jesse James Garrett*.

2006

Asiakaspään JavaScript-kirjastot, kuten jQuery (kehittäjä *John Resig*) ja Prototype.

2008

HTML5 ja siihen liittyvät JavaScript API:t.

2009

Standardoitu palvelinpään JavaScript-kirjasto, CommonJS.
Kehittäjä *Kevin Dangoor*.

2015

ECMAScript 2015 class oliosyntaksi selkiyttää koodausta.

Jatkuvasti...

Kirjastot kehittyvät mm. mobiililaitteiden antureiden käyttöä varten:

<https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/API>

Käyttö

*.js / <script>

JavaScript

```
7 window.onload = function( event ) {  
8   var myVariable = "Hello World!";  
9   window.alert( myVariable );  
10 }
```

KÄYTTÖTAVAT

- 1) Ulkoinen skriptimäärittely (*.js –tiedosto)
- 2) Sisäinen skriptimäärittely (<script> –elementti)

ULKOINEN SKRIPTIMÄÄRITTELY

Skriptit voidaan määritellä ulkoisessa tiedostossa (**.js*). Ulkoinen skriptitiedosto voidaan linkittää verkkosivuun ja näin ollen samoja skriptimäärittelyitä voidaan käyttää usealla eri verkkosivulla (helpottaa ylläpitoa). Selaimet voivat myös tallentaa ulkoisen skriptitiedoston välimuistiin (nopeuttaa verkkosivujen lataamista).

Suosittelavin käyttötapa.

Käyttäminen verkkosivuilla * (Suositeltu tapa HTML-tiedoston head-tagin sisällä)

```
<script type="text/javascript" src="scripts.js"></script>
```

Ulkoinen skriptimäärittely

HTML

```
1 <!DOCTYPE html>
2 ▼ <html lang="en">
3 ▼   <head>
4       <meta charset="UTF-8"/>
5       <script type="text/javascript" src="test.js"></script>
6   </head>
7 ▼   <body>
8       <h1>My Heading</h1>
9   </body>
10 </html>|
```

JavaScript

```
1 // test.js
2
3 ▼ window.onload = function( event ) {
4     var myVariable = "Hello World!";
5     window.alert( myVariable );
6 }
```

SISÄINEN SKRIPTIMÄÄRITTELY

Skriptit voidaan määrittellä verkkosivun sisällä (**<script>**).

Sisäinen skriptimäärittely keskittää verkkosivun skriptimäärittelyt yhteen paikkaan (helpottaa hieman ylläpitoa). Samoja skriptimäärittelyjä ei kuitenkaan voi käyttää muilla verkkosivuilla eivätkä selaimet pysty tallentamaan niitä välimuistiin.

Käyttäminen verkkosivuilla *

```
<script type="text/javascript">...</script>
```

Sisäinen skriptimäärittely

HTML

JavaScript

HTML

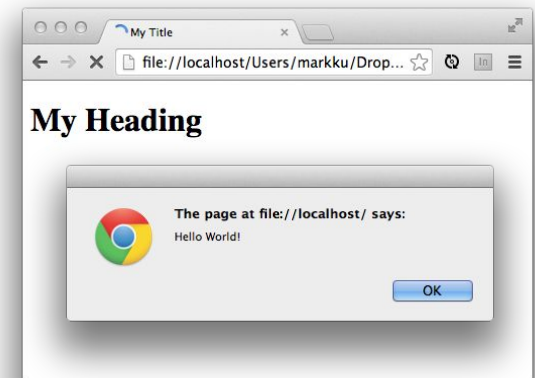
```
1  <!DOCTYPE html>
2  <html lang="en">
3    <head>
4      <meta charset="UTF-8" />
5      <title>My Title</title>
6      <script type="text/javascript">
7        window.onload = function( event ) {
8          var myVariable = "Hello World!";
9          window.alert( myVariable );
10       }
11     </script>
12   </head>
13   <body>
14     <h1>My Heading</h1>
15   </body>
16 </html>
```

HTML

JavaScript

HTML

```
1 <!DOCTYPE html>
2 <html lang="en">
3   <head>
4     <meta charset="UTF-8" />
5     <title>My Title</title>
6     <script type="text/javascript">
7       window.onload = function( event ) {
8         var myVariable = "Hello World!";
9         window.alert( myVariable );
10      }
11    </script>
12  </head>
13  <body>
14    <h1>My Heading</h1>
15  </body>
16 </html>
```


Syntaksin perusteet

Muuttujat

- Paikalliset muuttujat määritellään *var* –sanalla, globaalit ilman. Nyrkkisääntö: käytä useimmiten paikallisia muuttujia.
  - Muuttujien näkyvyys
  - paikalliset muuttujat näkyvät esim. funktion sisällä
- Tyyppi jätetään määrittelemättä
  - Määrittyy *dynaamisesti*
- ```
var courseCode = "ME-C2300"; // String
var isWonderful = true; // Boolean
```

  - undefined, null, totuusarvo, merkkijono, numero, olio

# Primitiivityypit

- undefined
  - Ei määritelty
- null
  - Ei viittausta mihinkään
- Totuusarvo (boolean)
  - *true* tai *false*

# Primitiivityypit

- Numero
  - Kokonais- tai desimaaliluku
  - Laskuoperaattorit: +, -, \*, /, jne.
  - isNaN( muuttuja ) testaa onko *luvaton* numero (Not-a-Number)
  - Merkkijonosta numeroksi

```
1 var string = "1234";  
2 var number = Number( string );
```

Primitiivityypit

- Merkkijono (string)

- Arvo ympäröidään joko *lainausmerkein* ("...") tai *puolilainausmerkein* ('...')
- Merkkijonojen yhdistäminen + –merkillä
- Myös olio, jolla useita ominaisuuksia ja metodeita, esim. length
- Numerosta merkkijonoksi

```
1 var number = 1234;  
2 var string = number.toString();
```

- <http://www.quirksmode.org/js/strings.html>

Taulukko

- Taulukko (array)
  - Lista arvoja
    - Alkioiden arvot voivat olla eri ja/tai mitä tahansa tyyppiä
  - Taulukko on olio, jolla on useita ominaisuuksia ja metodeita, esim. length

Alkioiden arvojen käsittely indeksinumeroitten kautta

- Indeksointi alkaa *nollasta*

Kolme tapaa luoda taulukko

```
1 // Method 1
2 var array1 = [ true, 1234, "String" ]; // Preferred
3
4 // Method 2
5 var array2 = new Array();
6 array2[ 0 ] = true;
7 array2[ 1 ] = 1234;
8 array2[ 2 ] = "String";
```

- var kissat = [ ]
- kissat.push("Miisu");

FUNKTIO

- Funktio (function)
  - Lohko ohjelmakoodia, joka eriyttää *tietyn* ja/tai *usein suoritettavan* toiminnon
  - Määrittely koostuu *function* –sanasta sekä funktion nimestä, parametreista, ja paluuarvosta
    - Funktion nimi, parametrit ja paluuarvo ovat valinnaisia
  - Funktiot voivat myös olla muuttujien arvoina
  - Esimerkki

```
1 // String to number converter
2 function stringToNumber( stringToBeConverted ) {
3     var number = stringToBeConverted * 1;
4     return number;
5 }
```

```
8 ▼ var stringToNumber = function( stringToBeConverted) {
9     /*...*/
10 }
```

Muita tieto/oliotyyppejä

- Date
  - Päivämäärään ja aikaan liittyvät metodit
  - http://www.w3schools.com/jsref/jsref_obj_date.asp
- Math
  - Matemaattisiin operaatioihin liittyvät ominaisuudet ja metodit
  - http://www.w3schools.com/jsref/jsref_obj_math.asp
- RegExp
  - Säännöllisiin lausekkeisiin liittyvät toiminnot
  - http://www.w3schools.com/jsref/jsref_obj_regexp.asp

Näkyvyys (scope)

- Muuttujat ilman *var* –sanaa (*global*) näkyvät kaikkialla, esim. funktion ulko- ja sisäpuolella
  - Ohjenuora: määrittele muuttujat aina *var* –sanaa käyttäen
- Funktion ulkopuolella *var* –sanalla määritellyt muuttujat näkyvät sekä funktion ulko- että sisäpuolella
- Funktion sisäpuolella *var* –sanalla määritellyt muuttujat näkyvät vain funktion sisäpuolella

```
1 var course = "ME-C2300";
2
3 ▼ var createCredits = function() {
4     var credits = 5;
5 }
6 createCredits();
7
8 console.log(course); // ME-C2300
9 console.log(credits); // credits is not defined
```

```
11 var course = "ME-C2300";
12
13 ▼ var createCredits = function() {
14     credits = 5;
15 }
16 createCredits();
17
18 console.log(course); // ME-C2300
19 console.log(credits); // 5
```

Input

-Syötteen tarkastaminen (input validation)

-Siksi, että esim. tarkastamattomaan teksti kenttään voidaan syöttää mitä tahansa, esim. HTML-koodia

-Yksinkertainen ja kohtuuhyvä tapa on käyttää 'pattern' suojausta:

```
<input type="text" name="country_code"  
       pattern="[A-Za-z]{3}" title="Three letter code">
```

Laskuoperaattorit

- + lisäys
- - vähennys
- * kerto
- / jako
- % jakojäännös
- ++ yhden lisäys
- -- yhden vähennys

Vertailuoperaattorit

- $==$ arvot vastaavat toisiaan
- $===$ arvot ja tyypit vastaavat toisiaan
- $!=$ arvot eivät vastaa toisiaan
- $!==$ arvot tai tyypit eivät vastaa toisiaan
- $>$ suurempi kuin
- $<$ pienempi kuin
- $>=$ suurempi tai yhtä suuri kuin
- $<=$ pienempi tai yhtä suuri kuin

Kommentit

- Yksirivinen kommentti

```
1 // A single line comment
```

- Monirivinen kommentti

```
1 /*  
2    A  
3    multi-line  
4    comment  
5 */
```

Logiikkaoperaattorit

- $\&\&$ ja
- $\|\|$ tai
- $!$ vastakohta

Valintalauseet

- if –lause
  - Suorita lohko, mikäli lauseen ehto toteutuu
- if...else –lause
  - Suorita lohko, mikäli lauseen ehto toteutuu *tai* muussa tapauksessa toisen lauseen lohko
- if...else if...else –lause
  - Suorita *yksi (ensimmäinen)* lohko, joka toteuttaa lauseen ehdon *tai* muussa tapauksessa toisen lauseen lohko

```
1  var gradeString = null;
2  var grade      = "B";
3
4  if ( grade === "A" ) {
5      gradeString = "Grade A: Excellent";
6  }
7  else if ( grade === "B" ) {
8      gradeString = "Grade B: Very good";
9  }
10 ...
11 else {
12     gradeString = "Unknown grade";
13 }
```

Valintalauseet

- switch –lause

- Suorita *yksi*

- (*ensimmäinen*) lohko,
joka toteuttaa lauseen

- ehdon *tai*

- vaihtoehtoisesti

- vakiolauseen lohko

- (*default*)

- *break* –sana estää suoritusta jatkamasta seuraavaan lohkoon
(tästä lisää *Hyppylauseet* –kohdassa)

```
1  var gradeString    = null;
2  var grade          = "B";
3
4  switch ( grade ) {
5      case "A":
6          gradeString = "Grade A: Excellent";
7          break;
8      case "B":
9          gradeString = "Grade B: Very good";
10         break;
11     ...
12     default:
13         gradeString = "Unknown grade";
14         break;
15 }
```


Toistolauseet

- while –lause
  - Suorita lohko *nolla tai useampi* kertaa, niin kauan kuin toistolauseen ehto toteutuu
- do...while –lause
  - Suorita lohko *yksi tai useampi* kertaa, niin kauan kuin toistolauseen ehto toteutuu

```
1  var index  = 0;  
2  
3  do {  
4      index++;  
5  } while ( index < 5 );
```

Javascript ja CSS

Voit muuttaa CSS-parametrejä javascriptin avulla:

```
<html>  
<p id="p2">kappale kaksi </p>  
<script>  
document.getElementById("p2").style.color = "blue";  
</script>  
</html>
```

Queryselector ja radiobuttonit

Kuinka löytää valittu radio button?

-

```

<!DOCTYPE html>
<html>
<head>
  <meta charset="utf-8" >
</head>
<body>

<p> Kysymys 1) Onko harjoituksia tarpeeksi?</p>
  <input type="radio" name="k1" value="1">Aivan eri mieltä<br>
  <input type="radio" name="k1" value="2">Jonkin verran eri mieltä <br>
  <input type="radio" name="k1" value="3">En osaa sanoa<br>
  <input type="radio" name="k1" value="4">Jonkin verran samaa mieltä<br>
  <input type="radio" name="k1" value="5">Aivan samaa mieltä<br>
<p> Kysymys 2) Onko koodausta tarpeeksi?</p>

  <input type="radio" name="k2" value="1">Aivan eri mieltä<br>
  <input type="radio" name="k2" value="2">Jonkin verran eri mieltä <br>
  <input type="radio" name="k2" value="3">En osaa sanoa<br>
  <input type="radio" name="k2" value="4">Jonkin verran samaa mieltä<br>
  <input type="radio" name="k2" value="5">Aivan samaa mieltä<br>

<br>

  <input type="button" onclick="showSelection()" value="Lähetä vastaukset">

<br><br>
  <input type="text" id="tulos" size="50">
  <input type="text" id="tuloska" size="50">

<script>
function showSelection() {

```

```

  var a,b;

```

```

  a= 0;

```

Canvas

Canvas

- “Piirtoalusta”
- Määritellään HTML:ssä, ‘otetaan kiinni’ javascriptissä
- Mahdollistaa mm. pelit
- Varsin tehokas
- Nykyään saatavilla pelikirjastoja, kokeilevaa ohjelmointia ja fysiikkamallinnusta
  - P5.js
    - <https://p5js.org/>
  -

Canvas-kirjastot

- <https://ihatetomatoes.net/guide-to-html5-canvas-javascript-libraries/>
  - <http://paperjs.org/>
  - <https://p5js.org/libraries/>
- Pelikirjastot
  - graafiset
  - fysiikkamallinnus
  -

Tuntiharjoitus

Toistolauseet

Toistolauseet

- for –lause
  - Suorita lohko *nolla tai useampi* kertaa, niin kauan kuin toistolauseen ehto toteutuu
  - Toistojen määrä yleensä etukäteen tiedossa

1. parametri = käsiteltävä elementti
2. parametri = ehto, jonka täyttyessä jatketaan
3. parametri = jokaisen loopin yhteydessä suoritettava funktio

```
1  var index  = 0;  
2  
3  for ( index; index < 5; index++ ) {  
4      ...  
5  }
```

While

Toista kunnes ehto täyttyy:

```
text = "Alku:"
```

```
while (i < 10) {
```

```
    text += "The number is " + i;
```

```
    i++;
```

```
}
```

```
console.log(text);
```

Toistolauseet - taulukon läpikäynti

```
var mundata = ['a', 'b', 'c', 'd'];  
function toimi(){  
  for(var k = 0; k < mundata.length; k++ ){  
    console.log(mundata[k])  
  }  
}
```

Kummallisuuksia

-vältä listojen läpikäyntiä “for item in list”-tyyppisen konstruktion avulla

-Sulkeumien aiheuttama ‘palauttaa vain viimeisen arvon’ erikoisuus:

<https://dzone.com/articles/why-does-javascript-loop-only-use-last-value>

Korjautuu parhaiten “LET” muuttujamäärittelyllä

Pohdinta

Miten yhdistetään kaksi taulukkoa A ja B kolmanteen taulukkoon?

Tulos:

$a_1, b_1, a_2, b_2, \dots$

Hyppylauseet

- return –lause
  - Poistu metodista *tai* silmukasta
  - Voi palauttaa arvon
- break –lause
  - Poistu toistolauseesta *tai* silmukasta
- continue –lause
  - Poistu toistolauseen lohkokosta

```
1  var index  = 0;  
2  
3  while ( index < 5 ) {  
4      if ( index === 3 ) {  
5          break;  
6      }  
7      index++;  
8  }
```

Virhetilanteiden käsittely

- try...catch...finally –lause
  - Suorita *catch* –lohko, mikäli *try* –lohkon suorituksessa tapahtuu poikkeus
    - Suorita lopuksi vielä valinnainen *finally* –lohko
  - Esimerkki

```
1  try {
2      if ( courseCredits < 1 ) {
3          aaaaalert( "This function call should throw an exception." );
4      }
5  } catch ( ex ) {
6      errorMessage    = ex.name + ": " + ex.message;
7  } finally {
8      courseCredits  = 1;
9  }
```


Virhetilanteiden käsittely

- throw –lause
  - Virheviestit voidaan räätälöidä *throw* –lauseen avulla
  - Esimerkki

```
1  try {
2      if ( courseCredits < 1 ) {
3          throw {
4              "name"      : "MinimumValueError",
5              "message"   : "Credits must be more than zero."
6          };
7      }
8  } catch ( ex ) {
9      errorMessage      = ex.name + ": " + ex.message;
10 } finally {
11     courseCredits     = 1;
12 }
```

Varatut sanat

abstract	const	enum	function
boolean	continue	export	goto
break	debugger	extends	if
byte	default	false	implements
case	delete	final	import
catch	do	finally	in
char	double	float	instanceof
class	else	for	int

Varatut sanat

interface	public	throw	void
long	return	throws	while
native	short	transient	with
new	static	true	
null	super	try	
package	switch	typeof	
private	synchronized	var	
protected	this	volatile	

Javascript ja lisäkirjastot

MOBIILAITTEISIIN mm:

Paikannus

https://www.w3schools.com/html/html5_geolocation.asp

Anturit

-liiketunnistin, kiihtyvyyssanturi, kompassi, lämpötila

Kamera

<https://developers.google.com/web/fundamentals/media/capturing-images/>

Yms

Tuntiharjoitukset

Tuntiharjoitukset

Dom-elementin sisällön vaihto

-taustaväri

-tekstikenttä

Nappulaan reagoiminen

-taustaväri vaihtuu

-tekstikenttä vaihtuu

Ehdot ja toistot

Listasta otettava elementti

Listan läpikäynti

Ajastettu elementti

NAV palkilla valittava sisältö

Funktiot

FETCH

1) Fetch

Tee yksinkertainen sivu jolla haet Studio Ghibli kokeilusivustolta elokuvien nimet ja niiden päähenkilöt (1/elokuva).

Tulosta tulokset sivulle `<div>` kenttään, jonka id on "tulos".

Ajastetut tapahtumat - Timed events

2) Timed events

Tee yksinkertainen sivu, jossa käynnistät napilla jonkin toiminnon ja toisella napilla pysäytät tämän toiminnon. Toiminto voi olla esim. yksinkertainen laskuri.

Käytä “setinterval”-funktioita

Haku radiolistasta

3) Queryselector from radiobuttons

Harjoitellaan valintojen kokoamista javascriptillä.

Tee sivusto, jossa voit tehdä monia pasta-aterioita. Käyttäjä valitsee seuraavista kategorioista radionappuloiden avulla. Kunkin kategorian nappuloiden “name” on kategorian nimi ja “value” on itse aines. Checked arvolla löydetään, mikä on valittu.

Ohjelma näyttää kolmen kategorian yhdistelmän, esim.:
Spagetti+Tomaattikastike+Lihapullat

- 1) Pastalaji
- 2) Kastike
- 3) Pääaines

Tuntiharjoitus 1

- 1) Tee nappula, joka vaihtaa Nimetyin Dom-elementin (esim. div tai p) tekstikentän sisällön:
"Kissa" -> nappulaa painetaan -> "Koira"
- 2) Lisää toiminto edelliseen, joka vuorottelee edellisen tehtävän kahden tekstin välillä:
"Kissa" -> nappulaa painetaan -> "Koira" ->nappulaa painetaan -> "Kissa" jne...
- 3) Lisää toiminto edelliseen, joka vuorottelee edellisen tehtävän kolmen eri tekstin välillä:
"Kissa" -> nappulaa painetaan -> "Koira" ->nappulaa painetaan -> "Lintu " ->"Kissa"
- 4) Tee nappula, joka painettaessa muuttaa id:llä valitun elementin (esim. div) taustaväriin siniseksi.
- 5) Tee nappula, joka painettaessa muuttaa id:llä valitun elementin (esim. div) taustaväriin satunnaiseksi.
sini:

```
var red = Math.floor(Math.random() * 255);  
tee sama siniselle ja vihreälle  
var alpha = (Math.random());  
taustavari = "rgba(" + red + "," + green + "," + blue + "," + alpha + ")"  
document.getElementById("myDIV").style.backgroundColor = taustavari;
```

) Tee nappula, joka vaihtaa Nimety
Dom-elementin (esim. div tai p) tekstikentän
sisällön:

"Kissa" -> nappulaa painetaan -> "Koira"

Lisää toinen taulukko jossa on attribuutteja 4
kiva, ihana jne

Ja tulosta ne eläinten kanssa vuorotellen

kissa kiva, koira ihana ....

Tuntiharjoitus 2

- 1) Tee nappula, joka ottaa input-kentästä sinne syötetyn tekstin ja sijoittaa sen nimettyyn 'tulos' kenttään
- 2) Tee nappula, joka ottaa input-kentästä sinne syötetyn tekstin ja sijoittaa sen nimettyyn 'tulos' kenttään lisäten sen jo olemassaolevaan tekstiin:
kissa -> kissakoira ->kissakoiralintu
- 3) Tee nappula, joka ottaa kahdesta input-kentästä niihin syötetyn tekstin, yhdistää ne ja sijoittaa tuloskenttään:
etunimi+sukunimi
- 4) Tee nappula, joka ottaa kahdesta input-kentästä tekstin ja sijoittaa sen viisialkioiseen taulukkoon, kasvattaen taulukon indeksiä. Tee toinen nappula, joka tulostaa taulukon sisällön 'tulos' kenttään.
- 5) Lisää edelliseen 'satunnaisvalinta'-nappula, joka tulostaa toiseen kenttää taulukosta satunnaisesti valitun elementin.

Tuntiharjoitus 3

1) Tee funktio, joka tulostaa seuraavat luvut:

1 2 3 4

1 2 3 4

1 2 3 4

1 2 3 4

2) Tee funktio, joka tulostaa seuraavat luvut. (rivillä '0 1' käytä jakojäännös operaattoria '%')

1 2 3 4

0 1 0 1

1 2 3 4

0 1 0 1

3) Tee funktio, joka tulostaa seuraavan:

1 2 kolme 1 2 kolme

4) Tee funktio, joka tulostaa seuraavan:

1 2 kolme 4 suurempi_kuin_4 suurempi_kuin_4

Tuntiharjoitus 4

1) Tee HTML-sivu, jossa elementin esim <p> sisältö muuttuu, kun sitä klikataan:

VINKKI (tässä on liian paljon helpotusta, mutta kun 'this'):

```
<p id = "secondpara" onclick="changeText_para(this)"> OLEN eka kappale <p>
```

```
function changeText(id) {  
  id.innerHTML = 'Olen muutettu teksti'  
}
```

2) Tee HTML sivu, jossa on navigointilista (esim. kaupungit). Jotain kaupunkia klikattaessa, ei aukea uusi sivu vaan sivun keskelle tulostuu ko. kaupunkia kuvaava teksti.

VINKKI:

Navigointipalkin listaelementit kutsuvat muutosfunktiota klikattaessa, siten että funktion parametrina on kaupungin nimi

```
<li id="firstpara" onclick="changeText('London')"> Tietoa Lontoosta </li>
```

```
function changeText(cityname){  
  ----muuttaa kuvaustekstin
```

Tuntiharjoitus 5

1) Tee yksinkertainen kyselysivu radiobuttonien avulla, jossa käyttäjä valitsee mieluisat vaihtoehdot. Valinnat tulostetaan.

Onko tarpeeksi tehtäviä (1 = ei 5 = kyllä)

1

2 x

3

4

5

Ovatko tehtävät sopivan vaikeita (1 = liian vaikeita 5 = liian helppoja)

1

2

3

4 x

5

VALINTASI: 2 ja 4

VINKKI: queryselector

```
tulos1 = document.querySelector('input[name=kysymys1]:checked').value;
```

OLIO-OHJELMOINTI

This

- Viittaa käytettävissä olevaan kontekstiin (*itseviite*)
  - Määräytyy kutsuja(olio)n mukaan
  - Käytetään esim. olion sisällä viittaamaan sen ominaisuuksiin
- Esimerkki

```
1 // Define an object and its properties and methods
2 var course = {
3     "name"      : "Digitaalisen median työvälineet",
4     "code"      : "T-111.1100",
5     "credits"   : 3,
6     "toString" : function() {
7         return this.code + " " + this.name + " (" + this.credits + "cr)";
8     }
9 };
10
11 // Access object methods
12 var toString = course.toString();
```

Olio-ohjelmointi JavaScriptillä

- JavaScript on *oliopohjainen* kieli
- JavaScript ei kuitenkaan tarjoa Javan / Scalan kaltaista tukea olio-ohjelmoinnille
  - Ei suoranaisesti tue luokkia, perintää, jne.
- Javascriptin oliomäärittelyyn on useita tapoja. Tällä kurssilla käytetään seuraavassa määriteltyä tapaa:

Linkki:

- <https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/JavaScript/Reference/Classes>

Oliomäärittely

```
class Rectangle {  
  constructor(height, width) {  
    this.height = height;  
    this.width = width;  
  }  
  calculate_area(){  
    return = this.height * this.width;  
  }  
}
```

```
var r = new Rectangle()  
r.height = 200;  
r.calculate_area();
```

Oliolista

- Listaan voi tallentaa erilaisia olioita, esim 'asiakas'
- Hyvin monenlaisia ilmiöitä voi esittää varsin selkeästi oliolistoilla. (esim. musiikissa tahti-oliossa voi olla nuottilista, jossa on nuotti-olioita)
- On tärkeää osata käydä läpi oliolistoja ja muuttaa niiden alkioiden arvoja.

JSON

JavaScript Object Notation (JSON)

- Kevyt, tekstipohjainen (string), kieliriippumaton tiedonsiirtoformaatti
  - Erittäin suosittu webissä, kuten XML
  - Toimii erittäin hyvin yhteen JavaScriptin kanssa
- Avoin teknologia (ts. ei ole standardoitu)
  - Pohjautuu ECMAScript 3:een
  - <http://tools.ietf.org/html/rfc4627>
- XML:ään verrattuna teknisesti hieman rajoittuneempi
- Alkaa olla standardi syötteissä, esimerkiksi Twitter- ja Facebook ovat siirtyneet xml:stä json:iin

JavaScript Object Notation (JSON)

- *Olio* tai *taulukko*
  - Olio kuvaa jotakin *käsitettä* ja sen *ominaisuuksia*, esim. kurssi
  - Taulukko listaa arvoja
  - Arvojen sallitut tyypit
    - null, boolean, numero, merkkijono, taulukko, olio
- Helppokäyttöinen sekä ihmisen että koneen näkökulmasta
  - Natiivituki tullut selaimiin vasta 2009

```
1 // Stringify JSON (object)
2 var jsonString = JSON.stringify( course );
3
4 // Parse JSON (object)
5 var json      = JSON.parse( jsonString );
```

- Käytä erillisiä kirjastoja vanhojen selaimien kanssa

Esimerkki JSON

```
1  {  
2    "name"      : "Digitaalisen median työvälineet",  
3    "code"     : "T-111.1100",  
4    "credits"  : 3  
5  }
```

JSON:n käyttö

- Olion ominaisuuksien lukeminen
  - Kaksi eri notaatiota: piste- ja sulkumerkkinotaatio
  - Esimerkki
    - `course[ "credits" ]`
    - `course.credits`
- Taulukon arvojen lukeminen
  - Haetaan indeksin perusteella (alkaa nolasta)
  - Esimerkki
    - `courses[0]`
- Syvähierarkisen JSON:n lukeminen
  - Tarvittaessa käytä molempia tapoja useampaan kertaan ja/tai yhdistele niitä keskenään
  - Esimerkki

TAPAHTUMAT

Kaksi päätyyppiä

- Käyttäjän tuottama 'event'
  - Hiiri
  - Näppäimistö
  - Kosketus
- Järjestelmän tuottama tapahtuma (esim. ajastettu)
  - `window.onload`
  - `setinterval`

Tapahtumat

- Suuri osa selainpään JavaScript-ohjelmakoodista liittyy *tapahtumien kuunteluun* ja niihin *reagoimiseen*
  - HTML-sivun latauksen valmistuminen
  - Linkin painaminen
  - Hiiren liikkeiden seuraaminen
- Tapahtumasta välittyy muun muassa sen *tyyppi* ja *kohde*
  - http://www.quirksmode.org/js/events_properties.html

Tapahtumat

- DOM Level 3 Events
  - W3C:n työluonnos, syyskuu 2012
  - Määrittelee tapahtumat, niiden kuuntelun ja etenemisen, jne.
  - <http://www.w3.org/TR/DOM-Level-3-Events/>
- Yleisimmät tapahtumatyypit
  - Käyttöliittymätapahtumat, esim. load
  - Kohdistustapahtumat, esim. focus
  - Hiiritapahtumat, esim. click, mouseover ja mousemove
  - Näppäimistötapahtumat, esim. keyup ja keydown
- Lista tapahtumatyypeistä
  - <http://www.w3.org/TR/DOM-Level-3-Events/#event-types-list>

Tapahtumien käyttö

- Tapahtumakuuntelijoiden lisääminen
  - `addEventListener( tyyppi, kuuntelija )`
  - <https://developer.mozilla.org/en/DOM/element.addEventListener>
- Tapahtumakuuntelijoiden poistaminen
  - `removeEventListener( tyyppi, kuuntelija )`
  - <https://developer.mozilla.org/en-US/docs/DOM/element.removeEventListener>
- Tapahtumien lähettäminen
  - `dispatchEvent( tapahtuma )`
  - <https://developer.mozilla.org/en-US/docs/DOM/element.dispatchEvent>

Tapahtumien käyttö

```
1  var eventType      = null;
2  var eventKeyCode  = null;
3  var eventKey      = null;
4
5  // Add keydown event listener
6  document.addEventListener( "keydown", function( event ) {
7      eventType      = event.type;
8      eventKeyCode  = event.keyCode;
9      eventKey      = String.fromCharCode( event.keyCode );
10 });
```

Tiedon tallennus

Tiedon tallennustavat verkossa (selainpäässä)

- Web Storage
  - **Web Storage**, <http://www.w3.org/TR/webstorage/>
  - Tallentaa käyttäjän selaimen muistiin tietoa joko kyseisen session ajaksi (kunnes selainikkuna suljetaan, sessionstorage) tai “pysyvästi” (kunnes muisti tyhjennetään, localStorage)
- Kolmannen osapuolen palvelut
  - Firebase, <https://www.firebase.com/>
    - Reaaliaikainen tiedonsiirto
    - Hyödyllinen esimerkiksi moninpeleissä

Web Storage:n käyttö

- Varmista aluksi että käyttäjän selain tukee web storagea

```
if(typeof(Storage) !== "undefined") {  
    // Code for localStorage/sessionStorage.  
} else {  
    // Sorry! No Web Storage support..  
}
```

- Tiedon tallentaminen avain-arvo pareilla

```
– localStorage.setItem("lastname", "Smith");
```

- Tiedon hakeminen avaimen avulla

```
– localStorage.getItem("lastname"); //Smith
```

- Tarkempi dokumentaatio

```
– http://www.w3schools.com/html/html5\_webstorage.asp
```

Webstorage+json+oliolistat

- Funktioiden tallennus ei mahdollista
- Mutta olioiden sisällön tallennus on
- Kun lataa oliolistan, niin voi konstruoida uudet oliot ja täyttää niiden sisällöt

Palvelinpuolen Javascript

- Node.js

Verkkosivujen optimointi

Kuvien optimointi

- Myös kuvat kannattaa optimoida käyttötarkoitukseen sopivaksi
  - Pienennä kuvat tarvittavan kokoisiksi
  - Käytä optimaalisinta kuvaformaattia
  - Poista ylimääräinen tieto kuvista
- Työkaluja
  - <http://addyosmani.com/blog/image-optimization-tools/>
  - <http://www.picresize.com/>

Muu optimointi (good to know, mutta ei tämän kurssin kannalta oleellista)

- Olennaista käytettävyyden ja saavutettavuuden kannalta
  - Nopeasti latautuva ja optimoitu sivusto sijoittuu korkeammalle hakutuloksissa
  - Jopa muutaman sekunnin latausajat karkottaa suuren osan käyttäjistä <https://blog.kissmetrics.com/loading-time/>
  - <https://developers.google.com/speed/pagespeed/>
- Hakukoneoptimointi
  - Semanttinen html-koodi (meta-tiedot, oikeanlaiset elementit oikeissa tarkoituksissa)
  - Responsiivisuus (pienelle näytölle optimoitu sivusto sijoittuu korkealle mobiililaitteilla haettaessa)
  - <https://www.google.com/webmasters/tools/mobile-friendly/>

Yhteenveto

Yhteenveto

- JavaScriptistä on kehittynyt vuosien varrella *johtava* asiakaspään ohjelmointikieli
  - HTML5:n ja siihen liittyvien JavaScript API:ien myötä JavaScriptin suosio *kasvaa entisestään*
- JavaScript tarjoaa *ohjelmointirajapinnat* niin tapahtumien kuunteluun kuin DOM-puun käsittelyyn
- JSON tarjoaa *yksinkertaisen ja toimivan* tiedonkuvaus- ja tiedonsiirtoformaatin
- JavaScript-kirjastot (esim. jQuery) saattavat *helpottaa ja nopeuttaa* asiakaspään ohjelmointia, jos osaa käyttää niitä.
- Verkkosivujen optimointi nopeuttaa sivulatauksia sekä **parantaa** käyttökokemusta

Kiitos!

FETCH

FETCH

The `fetch()` method takes one mandatory argument, the path to the resource you want to fetch. It returns a Promise that resolves to the Response to that request, whether it is successful or not.

PROMISE

The **Promise** object represents the eventual completion (or failure) of an asynchronous operation, and its resulting value.

Objekti joka on vastaus asynkroniselle pyynnölle (eli voi tulla heti tai joskus).

REQUEST

Palvelupyyntö

```
const myRequest = new
```

```
Request('https://www.mozilla.org/favicon.ico');
```

```
fetch(myRequest).then(response =>
```

```
response.blob()) .then(blob => { image.src =
```

```
URL.createObjectURL(blob); });
```

RESPONSE

The **Response** interface of the [Fetch API](#) represents the response to a request.

Tämä on varsinainen vastaus. Sisältää monia funktioita, mm. json-funktion:

[Body.json\(\)](#)

Takes a [Response](#) stream and reads it to completion. It returns a promise that resolves with the result of parsing the body text as [JSON](#).

Open Weather

<https://openweathermap.org/current>

API

API ja miten sitä luetaan

https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Learn/JavaScript/Client-side_web_APIs/Introduction

https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Learn/JavaScript/Client-side_web_APIs/Fetching_data

Studio Ghibli API

<https://www.taniarascia.com/how-to-connect-to-an-api-with-javascript/>

<https://ghibliapi.herokuapp.com/films>

API avain ja rekisteröityminen

<https://openweathermap.org/appid>

Linkkejä yms.

Linkkejä

- <http://www.codecademy.com/tracks/javascript>
- <http://www.codecademy.com/tracks/jquery>
- https://developer.mozilla.org/en-US/docs/DOM/DOM_Reference
- <http://www.gotapi.com/jsdomw3s>
- <http://www.w3schools.com/jsref/default.asp>

```

<!DOCTYPE html>
<html>
<head>
  <meta charset="utf-8" >
</head>
<body>

<p> Kysymys 1) Onko harjoituksia tarpeeksi?</p>
  <input type="radio" name="k1" value="1">Aivan eri mieltä<br>
  <input type="radio" name="k1" value="2">Jonkin verran eri mieltä <br>
  <input type="radio" name="k1" value="3">En osaa sanoa<br>
  <input type="radio" name="k1" value="4">Jonkin verran samaa mieltä<br>
  <input type="radio" name="k1" value="5">Aivan samaa mieltä<br>
<p> Kysymys 2) Onko koodausta tarpeeksi?</p>

  <input type="radio" name="k2" value="1">Aivan eri mieltä<br>
  <input type="radio" name="k2" value="2">Jonkin verran eri mieltä <br>
  <input type="radio" name="k2" value="3">En osaa sanoa<br>
  <input type="radio" name="k2" value="4">Jonkin verran samaa mieltä<br>
  <input type="radio" name="k2" value="5">Aivan samaa mieltä<br>

<br>

  <input type="button" onclick="showSelection()" value="Lähetä vastaukset">

<br><br>
  <input type="text" id="tulos" size="50">
  <input type="text" id="tuloska" size="50">

<script>
function showSelection() {

```